

RZECZPOSPOLITA POLSKA
Rzecznik Praw Obywatelskich

Janusz KOCHANOWSKI

RPO- 563413-I/07/KJ

00-090 Warszawa Tel. centr. 0-22 551 77 00
Al. Solidarności 77 Fax 0-22 827 64 53

Warszawa, dnia

27/02/2008

Pan
Bronisław Komorowski
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Kielce Lauroy Pawie Namothu

W nawiązaniu do uprzedniej korespondencji w sprawie obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej pragnę podziękować Panu Marszałkowi za wyjaśnienia przesłane w piśmie z dnia 17 stycznia 2008 r. dotyczące aktualnego stanu prac nad projektami zgłoszonymi w wyniku realizacji tej inicjatywy.

Z brzmienia art. 4 ust. 3 ustawy z dnia 24 czerwca 1999 r. o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli (Dz. U. Nr 62, poz. 688) można wnioskować, iż w przypadku ustaw wniesionych w tym trybie, odstępianie od zasady dyskontynuacji prac Sejmu ma zastosowanie tylko do jednej kolejnej kadencji. Jednak proobywatelska wykładnia tego ustawowego przepisu wskazywałaby na to, iż intencją ustawodawcy, który wprowadził jedno z bardzo nielicznych w polskim porządku prawnym odstępstwo od zasady dyskontynuacji prac parlamentarnych, było zrezygnowanie z ponawiania inicjatywy ustawodawczej oraz stworzenie szansy na rozpatrywanie obywatelskiego projektu ustawy co najmniej przez dwie pełne kadencje Sejmu, a tym samym nie wzięto pod uwagę przypadku, gdy kadencja zostanie skrócona, np. na skutek podjęcia przez Sejm stosownej uchwały w tej sprawie. Jest to przepis bardzo rygorystyczny. Zwracają na to uwagę także wybitni przedstawiciele doktryny, pisząc, iż „dotychczasowa praktyka parlamentarna pokazała jednak, że prace sejmowe nad takim projektem mogą nie zakończyć się tylko w tej kadencji, w której został on wniesiony do łaski marszałkowskiej, ale także w kadencji następnej, co może oznaczać

- teoretycznie rzecz biorąc- nawet 8 lat" (A. Szmyt, *Tryb stanowienia ustaw. Szanse i zagrożenia*, [w:] M. Granat (red.), „Zagadnienia prawa parlamentarnego”, Warszawa 2007). Wydaje się więc, że *ratio legis* tego przepisu polegało na zamiarze ustawodawcy istotnego wzmocnienia ochrony prawnej obywatelskiego projektu ustawy w toku procesu legislacyjnego. Projekt takiej ustawy stanowi jeden z przejawów demokracji bezpośredniej, albowiem chociaż o jej przyjęciu decyduje organ przedstawicielski, to inicjatywę i autorstwo przypisać można sporej liczebnie grupie obywateli. Wartość takiego projektu jest zatem szczególna. Wykonywanie inicjatywy ustawodawczej przez obywateli stanowi bowiem również niezwykle ważny instrument realizacji zasady demokratycznego państwa prawnego. Biorąc pod uwagę wykładnię teleologiczną całości uregulowania tej problematyki wydaje się, że ochrona ta staje się częściowo iluzoryczna w sytuacji, gdy zamiast planowanego przez ustawodawcę okresu 8 lat na rozpatrzenie obywatelskiego projektu ustawy (okres dwóch pełnych kadencji parlamentu), faktycznie mamy do czynienia z okresem np. pięciu czy też sześciu lat (jeśli kadencja Sejmu i Senatu zostanie skrócona).

Mając powyższe na uwadze zwracam się do Pana Marszałka z uprzejmą prośbą o rozważenie celowości zainicjowania wystąpienia w tej sprawie ze stosowną inicjatywą ustawodawczą, mającą na celu zmianę wskazanego przepisu ustawy o wykonywaniu inicjatywy ustawodawczej przez obywateli, tak, aby odstąpienie od stosowania zasady dyskontynuacji prac legislacyjnych uwzględniało przypadek skrócenia jednej z kadencji Sejmu (tej, w której projekt wniesiono lub następnej). Wydaje się, iż z punktu widzenia potrzeby szczególnej ochrony obywatelskich projektów ustaw, okres niestosowania zasady dyskontynuacji powinien się w takim przypadku wydłużać się o kolejną kadencję.

Pełniejsze wykorzystywanie obywatelskiej inicjatywy ustawodawczej może mieć kapitalne znaczenie dla realizacji praw i wolności obywatelskich. Dlatego też, działając na podstawie art. 16 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (t. j. Dz. U. z 2001 r. Nr 14, poz. 147 ze zm.), będę bardzo zobowiązany Panu Marszałkowi za rozpatrzenie przedstawionej przeze mnie propozycji i poinformowanie mnie o zajęтым stanowisku.

Łukasz Syjony
Janusz Kucharski